

INSTITUTUL NAȚIONAL AL JUSTIȚIEI

*Anexa nr.11
la Hotărîrea Consiliului INJ
nr.11/6 din 29 septembrie 2014*

CURRICULUM la disciplina opțională

„PROTECȚIA PROPRIETĂȚII INTELLECTUALE”

(candidați la funcții de judecător și procuror)

AUTOR:

Vera MACINSKAIA,
judecător la Curtea Supremă de Justiție,
Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ

AVIZAT

_____ **Mariana PITIC,** șef al Direcției instruire și cercetare

Chișinău, 2014

I. PRELIMINARII

Proprietatea intelectuală privită sub cele două componente ale sale, proprietatea intelectuală pe de o parte, și, drepturile de autor și drepturile conexe pe de altă parte, este una dintre pîrghiile de bază ale dezvoltării economice, sociale și culturale ale națiunii.

În acest context se poate aprecia că protecția drepturilor de proprietate intelectuală este de o mare importanță, esența, scopul și finalitatea acesteia fiind protejarea produsului inteligenței umane și, în același timp, garantarea beneficiului consumatorilor de a se folosi de acest produs.

Art. 33 din Constituția RM garantează libertatea creației artistice și științifice, precum, și, dreptul cetățenilor la proprietatea intelectuală, interesele lor materiale și morale ce apar în legătură cu diverse genuri de creație intelectuală sunt protejate de lege.

Dat fiind faptul că creația intelectuală a omului din orice domeniu spiritual al vieții cotidiene reprezintă un rol esențial în existența umană, necesitatea elaborării și predării unui curs special pentru viitorii judecători și procurori privind relațiile ce țin de valorificarea legală a dreptului de proprietate intelectuală este evidentă și strict necesară.

Dreptul de proprietate intelectuală formează două instituții:

- Dreptul de autor și drepturi conexe;
- Dreptul de proprietate industrială, care la rîndul său include mijloacele de individualizare a participanților la circuitul civil a produselor și serviciilor lor, precum și, obiectele netradiționale ale proprietății intelectuale.

Dreptul de autor garantează autorilor și altor creatori de opere intelectuale (literare, muzicale, artistice) dreptul de a autoriza sau a interzice, pentru perioade de timp strict determinate, exploatarea operelor lor în moduri de asemenea determinate.

Proprietatea industrială cuprinde protecția invențiilor prin brevete de invenție, protecția unor anumite interese comerciale prin intermediul legii privind protecția mărcilor, legii privind protecția desenelor și modelelor, legii privind protecția indicațiilor geografice și denumirilor de origine, în plus proprietatea industrială mai cuprinde și combaterea concurenței neloiale.

Studierea disciplinei dreptul proprietății intelectuale este absolut necesară fiecărui audient al Institutului Național al Justiției, luînd în considerație acel fapt că încălcările dreptului de autor și a drepturilor conexe, precum, și, a drepturilor de proprietate industrială sunt tot mai frecvente. Investigarea și judecarea acestor cauze necesită cunoștințe suplimentare, reieșind din specificul de reglementare a acestui domeniu.

Curriculumul la disciplina protecția proprietății intelectuale este axat pe 3 componente cu diverse grade de complexitate: *cunoaștere, aplicare, integrare*.

Gradul de cunoaștere va fi realizat prin predarea informației teoretice. Dat fiind faptul, că majoritatea din audienți nu cunosc suficient noțiuni elementare privind proprietatea intelectuală, deoarece disciplina „*Dreptul proprietății intelectuale*” este predată doar la Universitatea de Stat din Moldova, facultatea de drept. Astfel, audienților vor fi aduse la cunoștință noțiuni de bază privind dreptul proprietății intelectuale, și, totodată, vor fi cizelate și revitalizate acele cunoștințe deja cunoscute de audienți.

Aplicarea presupune interpretarea corectă a normelor legislației privind dreptul proprietății intelectuale.

Integrarea ca grad de complexitate va avea drept obiectiv oportunitatea de a aplica corect în practică cunoștințe obținute, precum, și, soluționarea conflictelor concrete privind încălcarea dreptului de proprietate intelectuală.

II. COMPETENȚE

- Să stabilească corect competența examinării litigiilor de proprietate intelectuală;
- Să determine criteriile de declarare a mărcii notorii;
- Să realizeze propuneri referitoare la compatibilitatea legislației naționale în domeniul proprietății intelectuale cu prevederile legislației Uniunii Europene;
- Să creeze diverse situații practice în baza cunoștințelor acumulate și ținând cont de prevederile legislației în domeniul proprietății intelectuale;
- Să înainteze propuneri privind îmbunătățirea cadrului legislativ în domeniul proprietății intelectuale și ajustarea acestuia standardelor europene și internaționale ale dreptului proprietății intelectuale;
- Să examineze litigii ce rezultă din proprietatea intelectuală în strictă conformitate cu legislația în vigoare.

III. PRINCIPALELE OBIECTIVE

În baza studierii disciplinei „Protecția Proprietății Intelectuale” audientul trebuie:

- Să posede cunoștințe teoretice și practice referitoare la normele dreptului proprietății intelectuale;
- Să cunoască conceptele de bază ale dreptului proprietății intelectuale;
- Să reproducă noțiunile legale și cele doctrinare;
- Să interpreteze termenii utilizați în relațiile privind proprietatea intelectuală;
- Să identifice și să comenteze izvoarele naționale și internaționale ale dreptului de proprietate intelectuală;
- Să identifice elementele constitutive ale proprietății intelectuale;
- Să analizeze deosebirile dintre dreptul de proprietate intelectuală și dreptul de autor și drepturile conexe;
- Să identifice limitele de exercitare a drepturilor patrimoniale ale autorului;
- Să descrie procedura de înregistrare a obiectelor netradiționale a proprietății intelectuale;
- Să aprecieze importanța principiilor dreptului de proprietate intelectuală;
- Să determine soluțiile corecte privind problemele de ordin practic vizînd materia proprietății intelectuale;
- Să aplice metoda de analiză, sinteză și gîndire logică la dezbaterile unor probleme de drept al proprietății intelectuale;
- Să compare soluțiile practice cu cele doctrinare, propuse de știința dreptului proprietății intelectuale;
- Să ia decizii în situații contradictorii;
- Să cunoască modalitatea de depunere a cererii de obținere a brevetului de invenție în Republica Moldova și în străinătate;
- Să argumenteze căile administrative de atac împotriva hotărîrilor AGEPI;
- Să proiecteze contracte din domeniul proprietății intelectuale;

IV. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI.

Denumirea disciplinei	Formator	Semestrul	Total ore	Ore curs/practice		Evaluare
Protecția Proprietății Intelectuale	Vera Macinskaia	II	14	C	S	Colocviu diferențiat
				4	10	

V. TEMATICA ȘI REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR

Nr.	TEMATICA	Ore curs	Ore seminar
1.	Considerații generale asupra dreptului proprietății intelectuale și privind dreptul de autor.	4	-
2.	Considerații generale privind protecția mărcilor.	-	2
3.	Considerații generale privind dreptul de autor.	-	2
4.	Drepturile conexe.	-	2
5.	Considerații generale privind dreptul de brevet.	-	2
6.	Protecția juridică a desenelor și modelelor industriale.	-	2
În total		4	10

VI. UNITĂȚI TEMATICE

Unități tematice	Strategii didactice/ Resurse logistice	Sugestii pentru lucrul individual
<i>Tema 1. Considerații generale asupra dreptului proprietății intelectuale.</i>		
<ol style="list-style-type: none"> Noțiunea și sistemul de proprietate intelectuală. Istoria și evoluția proprietății intelectuale. Izvoarele dreptului de proprietate intelectuală. Principiile dreptului de proprietate intelectuală. 	Curs/ prelegeri. Proiector / laptop.	Lecturi. Surse.
<i>Tema 2. Protecția juridică a mărcilor</i>		
<ol style="list-style-type: none"> Noțiuni generale privind mărcile. Clasificarea lor. Condițiile privind protecția mărcilor. Subiectul dreptului la marcă. Procedura înregistrării mărcii. Conținutul dreptului la marcă. Transmiterea dreptului la marcă. Concurența neloială prin mărci. Protecția internațională a mărcilor. 	<i>Seminare. Studiu de caz. Tablă flipchart.</i>	<i>Ore practice</i> Soluționarea speței. Examinarea dosarelor. Simularea de procese.
<i>Tema 3. Considerații generale privind dreptul de autor.</i>		
<ol style="list-style-type: none"> Definiția și natura juridică a dreptului de autor. Subiectele dreptului de autor. Noțiunea și categoriile obiectelor dreptului de autor. Particularitățile anumitor categorii de obiecte ale dreptului de autor. Regimul juridic special al unor categorii de opere. 	<i>Seminare. Studiu de caz.</i>	Analiza deciziilor CSJ. Soluționarea speței.
<i>Tema 4. Drepturile conexe</i>		
<ol style="list-style-type: none"> Considerații generale privind drepturile conexe. Obiectele și subiectele drepturilor conexe. Drepturile subiectelor drepturilor conexe. Limitele exercitării drepturilor conexe. 	<i>Seminare. Studiu de caz.</i>	Studiul actelor normative.

<i>Tema 5. Considerații generale privind dreptul brevetului.</i>		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Noțiuni generale privind dreptul brevetului. 2. Obiectul invenției brevetabile. Brevetabilitatea invenției. 3. Subiectele dreptului de inventator. 4. Procedura de eliberare a brevetului de invenție. 5. Drepturile și obligațiile privind invențiile. 6. Transmiterea drepturilor privind invențiile. Licența obligatorie. 7. Brevetarea în străinătate a invențiilor. 	<p><i>Seminare.</i> <i>Studiu de caz.</i></p>	<p>Examinarea practicii judiciare.</p>
<i>Tema 6. Protecția juridică a desenelor și modelelor industriale.</i>		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Noțiuni generale despre desenul și modelul industrial. 2. Obiectul și subiectul dreptului asupra desenului și modelului industrial. 3. Procedura de înregistrare a desenului și modelului industrial. 4. Drepturile ce se nasc în urma realizării desenului sau modelului industrial. 5. Transmiterea drepturilor privind desenele și modelele industriale. 	<p>Seminare. Studiu de caz.</p>	<p>Analiza deciziilor CSJ.</p>

VII. EVALUAREA DISCIPLINEI

Evaluarea se va efectua continuu și la final:

A. Evaluarea continuă se va realiza prin:

1. Lucrări de control, testări.
2. Participarea nemijlocită a audienților în calitate de judecători în procese simulate.
3. Analiza efectuării procesului.
4. Redactarea unor acte procedurale (încheieri, hotărâri).

B. Evaluarea finală se va efectua prin susținerea colocviului diferențiat la finele cursului.

VIII. BIBLIOGRAFIE

Acte normative generale

1. Codul cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova, nr.259-XV din 15.07.2004;
2. Statutul Agenției de Stat pentru Proprietatea Intelectuală;
3. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 1016 din 13 septembrie 2004 „Cu privire la crearea Întreprinderii de Stat "Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală".

Legi ale Republicii Moldova

4. Legea privind protecția invențiilor, nr.50-XVI din 07.03.2008;
5. Legea privind protecția desenelor și modelelor industriale, nr.991 /1996;
6. Legea privind protecția desenelor și modelelor industriale, nr.161-XVI/2007;
7. Legea privind mărcile și denumirile de origine a produselor, nr.588 /1995;
8. Legea privind protecția mărcilor, nr.38-XVI din 29.02.2008;
9. Legea privind protecția soiurilor de plante, nr.915/1996;
10. Legea privind protecția soiurilor de plante, nr.39-XVI din 29.02.2008;
11. Legea privind protecția topografilor circuitelor integrate, nr.655 /1999;
12. Legea Republicii Moldova cu privire la difuzarea exemplarelor de opere și fonograme, nr.1459-XV din 14.11.2002;

13. Legea Republicii Moldova privind dreptul de autor și drepturile conexe, nr.293-XIII din 23.11.94;
14. Legea Republicii Moldova privind protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate, nr.66-XVI din 27.03.2008.

Hotărâri ale Guvernului Republicii Moldova.

15. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova, nr.1378 din 13 decembrie 2004 „Cu privire la aprobarea Statutului și structurii Agenției de Stat pentru Proprietatea Intelectuală”.
16. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova, nr.1362 din 21.10.2002 „Privind aprobarea Regulamentului reprezentanților în proprietatea industrială”.
17. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova, nr.783 din 30.06.2003 „Cu privire la evaluarea obiectelor de proprietate intelectuală”.
18. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova, nr.774 din 13.08.97 „Cu privire la taxele pentru servicii cu semnificație juridică în domeniul protecției obiectelor proprietății intelectuale”.
19. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.878 din 18 iulie 2008 „ Pentru aprobarea modificărilor și completărilor ce se operează în anexa la Hotărârea Guvernului nr. 774 din 13 august 1997”.
20. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova „Cu privire la modul de folosire a mărcilor - proprietate a statului”, nr.852 din 16.08.2001.
21. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova „Cu privire la aprobarea Listei mărcilor - proprietate a statului”, nr.1080 din 08.10.2001.
22. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.1425 din 02.12.2003, „Privind modul și condițiile de acordare a permisiunii de folosire a denumirii oficiale sau istorice a statului în marca de produs și /sau de serviciu”.
23. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.1176 din 07.12.98, „Pentru aprobarea unor acte normative vizînd funcționarea Legii privind protecția soiurilor de plante.
24. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 641 din 12.07.2001, „Despre tarifele minime ale remunerației de autor”.
25. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.744 din 20.06.2003, „Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de producere, eliberare și aplicare a marcajelor de control pe exemplarele de opere și fonograme și Regulamentului cu privire la modul de înregistrare în Registrul de stat al titularilor marcajelor de control.
26. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.1609 din 31.12.2003, „Despre aprobarea Regulamentului privind obiectele de proprietate industrială create în cadrul exercitării atribuțiilor de serviciu.
27. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.901 din 28.08.2001, „Cu privire la înregistrarea de stat a operelor ocrotite de dreptul de autor și drepturile conexe.
28. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.1715 din 27.12.2002, „Cu privire la perceperea taxei pentru asistența vamală în domeniul protecției proprietății intelectuale.
29. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.1143 din 18.09.2003, „Cu privire la aprobarea Strategiei de dezvoltare a sistemului național de protecție și utilizare a obiectelor de proprietate intelectuală pînă în anul 2010.
30. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.641 din 12.07.2001, „Despre tarifele minime ale remunerației de autor nr.641 din 12.07.2001.

Regulamente de aplicare

31. Regulamentul de aplicare a Legii nr.461/1995, „Privind brevetele de invenție”
32. Regulamentul de aplicare a Legii nr.991/1996, „Privind protecția desenelor și modelelor industriale”.
33. Regulamentul de aplicare a Legii nr.588/1995, „Privind mărcile și denumirile de origine a produselor (partea referitoare la mărci)”.

34. Regulamentul de aplicare a Legii nr.588/1995, „Privind mărcile și denumirile de origine a produselor (partea referitoare la denumirile de origine a produselor).
35. Regulamentul de aplicare a Legii nr.915/1996, „Privind protecția soiurilor de plante”.
36. Regulamentul de aplicare a Legii nr.655/1999, „Privind protecția topografiilor circuitelor integrate”.
37. Regulamentul de aplicare a taxelor pentru servicii în domeniul protecției soiurilor de plante.

Alte regulamente

38. Regulamentul privind accesul la informația deținută de către AGEPI.
39. Regulamentul privind modificarea datelor în materialele cererii și în Registrele Naționale ale obiectelor de proprietate industrială și înregistrarea contractelor de cesiune a drepturilor asupra acestor obiecte.
40. Regulamentul privind recunoașterea notorietății mărcilor de produs și/sau de serviciu.
41. Regulamentul Comisiei de Apel a AGEPI.
42. Regulamentul Arbitrajului specializat în domeniul proprietății industriale pe lângă Agenția de Stat pentru Protecția Proprietății Industriale.
43. Regulamentul cu privire la atestarea evaluatorilor obiectelor de proprietate intelectuală.
44. Regulamentul privind modul de atestare și înregistrare a reprezentanților în proprietate industrială.
45. Regulamentul privind înregistrarea contractelor de licență referitor la obiectele proprietății industriale în Republica Moldova.
46. Regulamentul privind înregistrarea contractului de gaj a drepturilor de proprietate industrială.

Alte acte normative.

47. Legea Republicii Moldova „Cu privire la declararea complexului "Combinatului de vinuri "Cricova" S.A." drept obiect al patrimoniului cultural național al Republicii Moldova.
48. Decizia cu privire la organizația de Administrare pe principii colective a drepturilor patrimoniale de autor și conexe care eliberează beneficiarilor licențe pentru valorificarea obiectelor drepturilor de autor și conexe.
49. Legea Republicii Moldova „Cu privire la activitatea de evaluare” Nr.989-XV din 18.04.2002.
50. Legea Republicii Moldova „Cu privire la acordarea statutului de obiectiv al patrimoniului cultural-național al Republicii Moldova bunurilor Întreprinderii de Stat "Combinatul de Vinuri de Calitate "Mileștii Mici", nr.199-XVI din 28.07.2005.

Convenții, aranjamente, tratate – internaționale.

51. Convenția pentru instituirea OMPI din 14 iulie 1967, Hotărârea Parlamentului RM nr.1328-XII din 11 martie 1993.
52. Convenția de la Paris pentru protecția proprietății industriale, 20.03.1883, Hotărârea Parlamentului nr.1328-XII din 11 martie 1993.
53. Aranjamentul de la Madrid privind înregistrarea internațională a mărcilor, 14.04.1891, Hotărârea Parlamentului nr. 624-XII din 26 octombrie 1993.
54. Tratatul de cooperare în domeniul brevetelor (PCT), 19.06.1970, Hotărârea Parlamentului nr.1624-XII din 26 octombrie 1993.
55. Tratatul de la Budapesta privind recunoașterea internațională a depozitului microorganismelor în scopul asigurării protecției prin brevete, 28.04.1977, Decretul Președintelui Republicii Moldova nr.229 din 30 decembrie 1993.
56. Tratatul de la Nairobi privind protecția simbolului olimpic, 1981, Decretul Președintelui Republicii Moldova nr.229 din 30 decembrie 1993.

57. Aranjamentul de la Haga privind depozitul internațional de desene și modele industriale, 6.11.1925, Decretul Președintelui Republicii Moldova nr.229 din 30 decembrie 1993;
58. Tratatul privind legislația în domeniul mărcilor, 01.08.1996, Hotărîrea Parlamentului nr.614-XIII din 27 octombrie 1995.
59. Protocolul referitor la Aranjamentul de la Madrid privind înregistrarea internațională a mărcilor, 27.06.1989, Hotărîrea Parlamentului Republicii Moldova nr.1252-XIII din 10 iulie 1997.
60. Aranjamentul de la Nisa privind clasificarea internațională a produselor și serviciilor în scopul înregistrării mărcilor, 15.06.1957, Hotărîrea Parlamentului nr.1251-XIII din 10 iulie 1997.
61. Aranjamentul de la Viena privind instituirea clasificării internaționale a elementelor figurative ale mărcilor, 12.06.1973, Hotărîrea Parlamentului nr.1250-XIII din 10 iulie 1997.
62. Aranjamentul de la Locarno privind instituirea clasificării internaționale a desenelor și modelelor industriale, 08.10.1968, Hotărîrea Parlamentului nr.1249-XIII din 10 iulie 1997.
63. Aranjamentul de la Strasbourg privind clasificarea internațională de brevete, 26.03.1971, Hotărîrea Parlamentului nr.1248-XIII din 10 iulie 1997.
64. Convenția internațională pentru protecția noilor soiuri de plante, 02.12.1961, Hotărîrea Parlamentului nr.355-XIII din 22 octombrie 1997.
65. Aranjamentul de la Madrid privind sancțiunile pentru indicațiile false sau înșelătoare de proveniență a produselor, 14.04.1891, Legea Republicii Moldova nr.1330-XIV din 27 octombrie 2000.
66. Acordul privind aspectele comerciale ale drepturilor de proprietate intelectuală (TRIPs), 03.10.2000.
67. Acordul de colaborare pentru combaterea încălcărilor drepturilor în domeniul proprietății intelectuale, 06.03.1998, Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr.1245 din 15 noiembrie 2001.
68. Tratatul privind dreptul brevetelor (PLT), Legea Republicii Moldova nr. 433-XV din 27 iulie 2001.
69. Aranjamentul de la Lisabona privind protecția indicațiilor locului de origine a produselor și înregistrarea lor internațională, 31.10.1958, Legea Republicii Moldova nr.1328-XIV din 27 octombrie 2000.
70. Acordul privind asigurarea reciprocă a integrității secretelor interstatale în domeniul protecției juridice a invențiilor, 03.01.2002, Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr.1331 din 3 decembrie 2001.
71. Acordul privind măsurile de prevenire și combatere a utilizării mărcilor și indicațiilor geografice false în statele membre ale CSI, 03.01.2002, Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr.331 din 3 decembrie 2001.
72. Actul de la Geneva al Aranjamentului de la Haga privind înregistrarea internațională a desenelor și modelelor industriale, 19.12.2002.

Convenții, aranjamente, tratate – regionale

73. Convenția Euroasiatică privind Brevetele, 17.02.1994, Hotărîrea Parlamentului Republicii Moldova nr.615-XIII din 27 octombrie 1995;
74. Acordul privind măsurile de protecție a proprietății industriale și crearea Consiliului Interstatal pentru problemele protecției proprietății industriale, 12.03.1993
75. Acordul privind crearea de către statele membre ale CSI al CD-ROM-ului comun (produs informațional regional), 22.05.2001.

Literatură didactică și științifică.

76. Volcinschi V., Chiroșca D. Dreptul proprietății intelectuale. – Chișinău, 2001.
77. Roș V. Tratat de drept de autor și drepturi conexe. – București, 2005.

78. Introducere în proprietatea intelectuală. – București : ROSETI, 2001.
79. Băcanu I. Proprietatea industrială. Vol.I, II, III. – București: Lumina LEX, 1999.
80. Boboașcă T. Dreptul proprietății intelectuale. – București: Beck, 2006.
81. Roș V. Dreptul proprietății intelectual. Mărcile și indicațiile geografice. – București: ALL BECK, 2003.
82. Macovei I. Dreptul proprietății intelectuale. – București: ALL Beck, 2005.
83. Lucas A., Lucas N.J. Traite de la propriete litteraire et artistique. – Paris : Litec, 2001.
84. Olteanu G. Dreptul proprietății intelectuale. – București: CH Beck, 2008.
85. Romitan C.-R. Drepturile morale de autor. – București: Universul juridic, 2007.
86. Romitan C.-R. Drept comunitar al proprietății intelectuale. Desene și modele, topografii de produse semiconductoare. / Culegere de acte normative. – București: CH Beck, 2008.
87. Romitan C.-R. Protecția penală a proprietății intelectuale. – București: CH Beck, 2006.
88. Strenc A. C., Ionsecu B., Gheorghiu Gh. Dreptul Brevetului. Tratat. Vol.I (2005), Vol.II (2007). – București, Lumina LEX.
89. Spineanu-Matei O. Proprietate intelectuală. Practică judiciară. 2006-2007.– București: Hamangiu, 2007.
90. Tăbârcă M., Koroși L.-Z., Constanda A., Negrilă C., Ciocea M., Voineag V., Romițan C.-R., Buta P.-G. Culegere de practică judiciară, Mărci și indicații geografice. – București : Universul Juridic, 2008.
91. Barrett M. Intellectual Propertz, Patents, Trademark, Copiright, Smiths Review, published bz Emanuel Law Outlines Inc, NY 1991.
92. Pollaud-Dulian F. Droit de la propriete industrielle. – Paris: Montchestien, 1999.
93. Bertrand A. Le droit d auteur et les droits voisins. – Paris: Dalloz, 1999.
94. Francon A. Cours de propriete litteraire, artistique et industrielle. – Paris: Litec, 1999.
95. Code de la propriete inellectuelle.
96. Gautier P.-Y. Propriete litteraire et artistique, puf. – Paris, 1999.
97. Colombet C. Propriete litteraire et artistique et droits voisins, dalloz. – Paris, 1999.
98. Введение в интеллектуальную собственность. – Изд. ВОИС, 1997.
99. Сергеев А.П. Право интеллектуальной собственности в Российской Федерации. – Москва, 2005.
100. Калятин В.О. Интеллектуальная собственность (Исключительные права). Учебник для вузов. – Москва: НОРМА, 2000.
101. Бодюл Т.Д. Право интеллектуальной собственности в Республике Молдова. Часть 1. (Промышленная собственность). Учебник. – Кишинев, 2000.
102. Домашняя юридическая энциклопедия. Интеллектуальная собственность. – Москва: Олимп; ООО «Фирма «Издательство АСТ», 1998.
103. Гальперин Л.Б., Михайлова Л.А. Интеллектуальная собственность: сущность и правовая природа // Право промышленной и интеллектуальной собственности. – Новосибирск, 1992.
104. Дозорцев В.А. Исключительные права и их развитие // Права на результаты интеллектуальной деятельности. – Москва: 1994.
105. Авторское право и смежные права. Сборник. Под ред. М.Чуша. – Chișinău: Litera, 1997.
106. Бодюл Т.Д. Основные положения авторского права в Республике Молдова. – Кишинев, 1997.
107. Лосев С.С. Авторское право: национальное и международное законодательство. – Минск: Ураджай, 2000.
108. Бромберг Г.В., Розов Б.С. Интеллектуальная собственность: действительность переходного периода и рыночные перспективы. – Москва: ИНИЦ Роспатента, 2000.
109. Гаврилов Э.П. Комментарий к Закону Российской Федерации “Об авторском праве и смежных правах”. – Москва: Фонд “Правовая культура”, 1996.
110. Судариков С.А. Основы авторского права. – Минск: Амалфея, 2000.

111. Интеллектуальная собственность: словарь-справочник. Под ред. Корчагина А.Д. – Москва: Инфа-М, 1995.
112. Комментарий к законодательству об охране интеллектуальной собственности. Сборник. Общ. ред. В.И. Еременко. – Москва: Фонд “Правовая культура”, 1997.
113. Фейгельсон В.М. Основные принципы защиты и использования интеллектуальной собственности в современных условиях. – Москва: ВНИИПИ, 1996.
114. Деятельность предприятий в области охраны промышленной собственности (руководство). – Кишинэу, AGEPI, 1998.
115. Права на объекты промышленной собственности и их передача (методические рекомендации). – Кишинэу, AGEPI, 1998.
116. Липщик Д. Авторское право и смежные права /Пер. с фр.; предисловие М.Федотова. – Москва: Ладимир; Издательство ЮНЕСКО, 2002.
117. Интеллектуальная собственность. Основные материалы. В 2-х частях. Пер. с англ. – Новосибирск: ВО “Наука”, 1993.
118. Сергеев А.П. Право интеллектуальной собственности в Российской Федерации. – Москва: 2005.
119. Калятин В.О. Интеллектуальная собственность (Исключительные права). Учебник для вузов. – Москва: Издательство НОРМА, 2000.
120. Бодюл Т.Д. Право интеллектуальной собственности в Республике Молдова. Часть 1. (Промышленная собственность). Учебник. – Кишинев, 2000.
121. Гальперин Л.Б., Михайлова Л.А. Интеллектуальная собственность: сущность и правовая природа // Право промышленной и интеллектуальной собственности. – Новосибирск, 1992.
122. Дозорцев В.А. Исключительные права и их развитие // Права на результаты интеллектуальной деятельности. – Москва: 1994.
123. Штумпф Г. Лицензионный договор. – Москва: 1988.
124. Авторское право и смежные права. Сборник. Под ред. М.Чуша. – Chişinău: Litera”. 1997.
125. Бодюл Т.Д. Основные положения авторского права в Республике Молдова. – Кишинев, 1997.
126. Лосев С.С. Авторское право: национальное и международное законодательство. – Минск: Ураджай, 2000.
127. Авторское право. Нормативные акты. – Москва: Элит-клуб, Юрид. книга, 1998.
128. Бромберг Г.В., Розов Б.С. Интеллектуальная собственность: действительность переходного периода и рыночные перспективы. – Москва: ИНИЦ Роспатента, 2000.
129. Гаврилов Э.П. Комментарий к Закону Российской Федерации “Об авторском праве и смежных правах”. – Москва: Фонд “Правовая культура”, 1996.
130. Судариков С.А. Основы авторского права. – Минск: Амалфея, 2000.
131. Интеллектуальная собственность: словарь-справочник. Под ред. Корчагина А.Д. – Москва: Инфа-М, 1995.
132. Стандарты Всемирной организации интеллектуальной собственности (ВОИС). В 2-х томах. – Москва: ВНИИПИ, 1996.
133. Фейгельсон В.М. Интеллектуальная собственность и внешнеэкономическая деятельность. – Москва: ВНИИПИ, 1997.
134. Деятельность предприятий в области охраны промышленной собственности (руководство). – Кишинэу, AGEPI, 1998.
135. Права на объекты промышленной собственности и их передача (методические рекомендации). – Кишинэу, AGEPI, 1998.
136. Липщик Д. Авторское право и смежные права /Пер. с фр. Предисловие М.Федотова. – Москва: Ладимир; Издательство ЮНЕСКО, 2002.